RAPORT

Nowy tryb habilitacji

rada młodych naukowców

Warszawa, 28 stycznia 2015

Wstęp

Nowe przepisy dotyczące funkcjonowania szkolnictwa wyższego w Polsce, wprowadzane w życie od 2011 roku, w istotny sposób wpłynęły na rzeczywistość akademicką. Jedna z największych zmian dotyczyła procedury habilitacyjnej. Zmieniono zarówno tryb i warunki przeprowadzania czynności w postępowaniu habilitacyjnym[1], jak i kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego[2]. Zdając sobie sprawę ze skali zmian, zarówno o charakterze proceduralnym jak i mentalnościowym, ustawodawca wprowadził dwuletni okres przejściowy, podczas którego można było wybrać dotychczas obowiązujący lub nowy tryb postępowania. Od października 2013 r. obowiązują już wyłącznie nowe przepisy. Wydaje się zatem, że upłynął wystarczający okres, aby móc przeprowadzić pierwsze oceny „nowej habilitacji" w sposób rzetelny, w oparciu nie tylko o analizę przepisów, ale i praktykę habilitantów oraz instytucji zaangażowanych w procedury habilitacyjne.

„Nowa habilitacja" budzi kontrowersje w środowisku akademickim. Na każdej uczelni, niezależnie od dziedziny nauki, stopnia, tytułu naukowego czy zajmowanego stanowiska, spotkać można osoby reprezentujące skrajnie różne opinie. O różnorodności poglądów świadczy także mnogość dyskusji prowadzonych na uczelniach, czy wzmożona aktywność pracowników nauki w mediach, w tym na blogach, gdzie młodzi pracownicy nauki dzielą się krytycznymi uwagi na temat habilitacji. „Nową habilitację" chwali się przede wszystkim za większą transparentność (m.in. zamieszczanie w Internecie recenzji habilitacyjnych), szybkość procedur oraz nacisk na umiędzynarodowienie dorobku naukowego. Zarzuca się zaś niejednoznaczność terminów używanych w przepisach, skomplikowanie procedur administracyjnych, czy wymóg przedstawiania prac o dużo wyższym poziomie naukowym w porównaniu z wymaganiami w „starym" trybie postępowania.

Rada Młodych Naukowców (RMN), w odpowiedzi na sygnały docierające z różnych uczelni i sugerujące polaryzację poglądów środowiska, w drodze konsultacji i dyskusji, postanowiła przygotować raport na temat nowej habilitacji. Raport w zamyśle ma pomóc określić, w jakim stopniu „nowa habilitacja" przyjęła się w gronie naukowców.

Celem raportu jest przedstawienie opinii środowiska na temat nowych procedur habilitacyjnych i tym samym diagnoza poziomu wiedzy i nastrojów związanych z wprowadzeniem „nowej habilitacji". Raport ma przede wszystkim charakter poznawczy. Motywacją do jego sporządzenia była chęć uwzględnienia opinii szerokiego spektrum pracowników naukowych.

---

[1] Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora

[2] Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Podstawą sporządzenia raportu była analiza stworzonej przez RMN ankiety internetowej na temat habilitacji. Ankieta skierowana została do wszystkich pracowników nauki wiosną 2014 roku.

Odpowiedzi uzyskano od ponad 1500 osób. Wypełniły ją osoby ze wszystkimi możliwymi stopniami i tytułami naukowymi. Tak szeroki zasięg ankiety pozwolił na wyciągnięcie reprezentatywnych wniosków. Po konsultacjach wewnętrznych Rada Młodych Naukowców doszła do wniosku, że największe wątpliwości budzą tematy związane z rozumieniem pojęć „osiągnięcie naukowe" i „cykl publikacji", koniecznością przedstawiania oświadczeń współautorów i z technicznymi aspektami funkcjonowania strony internetowej Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. Zagadnienia te zostały uwzględnione przy konstrukcji pytań ankiety.

Raport ma za zadanie sprowokować do dalszych dyskusji na temat procedur habilitacyjnych w Polsce. Jest głosem w dyskusji na temat obowiązujących obecnie rozwiązań i może okazać się przydatny jako element ewaluacji systemu stworzonego przez nowe przepisy o szkolnictwie wyższym.

„Nowy tryb" habilitacji – aspekty prawne

Od 1 października 2013 r. nie ma już „starych" i „nowych" procedur awansowych. Wszystkie postępowania, które rozpoczną się po tej dacie, odbywają się według reguł znowelizowanych w 2011 roku.

Najważniejszym dla habilitanta aktem prawnym jest znowelizowana Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z kluczowym artykułem 16, który definiuje, kto może zostać dopuszczony do postępowania habilitacyjnego.

Wskazane jest, że oprócz warunku formalnego (posiadanie stopnia doktora) habilitant musi mieć osiągnięcia naukowe lub artystyczne, których konsekwencją jest **znaczny wkład** w rozwój dyscypliny naukowej.

> **Art. 16.**
> 1. Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.
> 2. Osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1, może stanowić:
>
> 1. dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji;

2. zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
3. część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

3. Obowiązek publikacji nie dotyczy osiągnięć, których przedmiot jest objęty ochroną informacji niejawnych.
4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się nadanie stopnia doktora habilitowanego, biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze w dziedzinach nauki i sztuki lub obszarach wiedzy, współpracę międzynarodową, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody.

W tym trybie to habilitant składa wniosek i wskazuje jednostkę, która ma przeprowadzać postępowanie. Do takiego wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego habilitant załącza:

1. kopię dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora albo kwalifikacji I stopnia w zakresie sztuki i dyscypliny artystycznej;
2. autoreferat przedstawiający opis jego dorobku i osiągnięć naukowych albo artystycznych, w szczególności określonych w art. 16 ust. 2 ustawy, w formie papierowej i elektronicznej, w języku polskim i angielskim;
3. wykaz opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych albo dokumentację dorobku artystycznego wraz z odpowiednim zapisem dzieł artystycznych i dokumentacją ich publicznej prezentacji, w formie papierowej i elektronicznej, języku polskim i angielskim;
4. informacje o:
   - osiągnięciach dydaktycznych wraz z wykazem przewodów doktorskich, w których pełnił funkcję promotora pomocniczego,
   - współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi albo działającymi w zakresie sztuki w kraju i za granicą,
   - działalności popularyzującej naukę.

Analiza odpowiedzi na pytania otwarte

Obok pytań metryczkowych i rankingowych ankieta zawierała pytania otwarte pozwalające bliżej poznać opinie środowiska naukowego na temat procedur habilitacji. Ankietowani zostali poproszeni o przedstawienie komentarzy i propozycji dotyczących cyklu publikacji oraz wypowiedzenie się w kwestii doprecyzowania minimalnych wymagań stawianych habilitantowi.

Wypowiedzi ankietowanych prowadzą do następujących spostrzeżeń:

„Każda dziedzina ma swoją specyfikę”[3] – rozbieżność opinii środowiska w zależności od reprezentowanych nauk

[3] Fragmenty tekstu w cudzysłowie są cytatami wypowiedzi zamieszczonych w ankietach.

Opinie środowiska akademickiego na temat procedur habilitacyjnych są bardzo podzielone. Linia podziału wydaje się przebiegać między reprezentantami nauk humanistycznych i społeczno-ekonomicznych a nauk ścisłych, medycznych przyrodniczych i technicznych. Przedstawiciele nauk ścisłych, przyrodniczych i inżynieryjnych częściej postulują konieczność doprecyzowania, a nawet wprowadzenia bardzo szczegółowych i restrykcyjnych kryteriów ilościowych oceny dorobku habilitantów, np. poprzez ustalenie minimalnego poziomu: sumarycznego współczynnika wpływu - *Impact Factor* (IF), liczby zdobytych punktów MNiSW, indeksu Hirscha. Wymóg jakościowy tworzonej nauki łączą przede wszystkim z poziomem czasopism, w których publikowane są prace, co najczęściej wiąże się z koniecznością posiadania publikacji w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej. Natomiast przedstawiciele nauk humanistycznych i społeczno-ekonomicznych uważają, że większy nacisk powinien być położony na wartość merytoryczną dorobku, a nie rangę czy punktację czasopisma (traktując je jako kryterium dodatkowe a nie podstawowe oceny osiągnięcia naukowego). Popierają ideę pisania monografii naukowej i jak argumentuje jeden z respondentów:

> monografia jest najlepszą formą wykazania swych zdolności do przedstawienia stanu dociekań nad danym problemem, jego ujęcia teoretycznego, konstrukcji argumentacji i dyskusji z różnymi sposobami rozwiązania danego problemu, wreszcie przedstawienia własnej jego interpretacji i/albo rozwiązania.

Pojawiają się jednak i głosy, że monografia naukowa powinna być wzbogacona artykułami naukowymi. Z kolei przedstawiciele nauk technicznych zwracają uwagę na rolę wartościowych rozwiązań praktycznych wyrażonych choćby w patentach.

Respondenci zauważają, że kryteria oceny dorobku naukowego i procedury ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego powinny w większym stopniu uwzględniać specyfikę reprezentowanej nauki, niż jest to obecnie przewidziane w przepisach. Pojawiają się propozycje rozwiązania kompromisowego, w postaci określenia minimalnego dorobku w danej dyscyplinie uwzględniającego jej charakterystyczne cechy.

„Liczy się widoczny postęp naukowy" – jakość wygrywa z ilością

Mimo rozbieżności poglądów respondenci są zgodni, że dorobek habilitacyjny nie powinien prowadzić wyłącznie do ilościowego zwiększenia polskiego dorobku naukowego, lecz przede wszystkim zwiększać jakość krajowej nauki na arenie międzynarodowej. Respondenci zwracają uwagę, że nie rozumieją, które kryteria habilitacyjne wymienione w rozporządzeniu MNiSW w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego mogą, a które muszą być spełnione. Jeden z respondentów pisze:

> nie wiadomo, czy wszystkie kryteria razem, czy wybrane przez recenzentów będą brane pod uwagę podczas oceny. Dzisiaj ocena i wybór kryteriów są całkowicie uznaniowe: jedne osoby

(posiadające taki sam IF) dostają, inne nie dostają habilitacji. I tak wszystko nadal zależy od subiektywnego głosowania (...).

Ankietowani podkreślają również, że ważne jest określenie hierarchii ważności poszczególnych wymogów opisanych w przepisach.

„Wymóg właściwej dyscypliny naukowej jest trudny" – kontrowersje wokół określenia dziedziny nauki

Niezależnie od reprezentowanej dziedziny nauk respondenci zauważają, że dorobek publikacyjny pracownika naukowego nie musi należeć tylko do jednej dyscypliny naukowej. Zdarza się, że tematyka prowadzonych badań jest z pogranicza kilku nauk pokrewnych. Innym przykładem może być rozwijanie metodologii badań typowych dla jednej dziedziny przy rozwiązywaniu problemów naukowych z innej dziedziny. Wśród respondentów pojawiają się głosy, że określenie dziedziny nauki jest sprzeczne z ideą interdyscyplinarności badań, równolegle promowaną w środowisku akademickim. Stąd powtarzający się postulat o dopuszczeniu cyklu publikacji obejmujących więcej niż jedną dziedzinę.

„Liczy się nie tematyczność a oryginalność" – problem jednotematyczności cyklu publikacji

Sprzeciw naukowców budzi wymóg jednotematyczności cyklu publikacji, będących częścią zgłaszanego osiągnięcia naukowego. W opinii ankietowanych pojęcie jednotematyczności cyklu publikacji jest niejasne. Badania powinny być raczej spięte tezami naukowymi. Respondenci sugerują, by w autoreferacie skupić się przede wszystkim na odpowiedzi, jaki problem naukowy został wybrany przez naukowca, jak badał ten problem i jak go próbował rozwiązać, a nie na dopasowaniu artykułów do tematu, czyli tytułu cyklu.

Ankietowani zwracają uwagę, że zbyt restrykcyjne podejście recenzentów do tematu jednotematyczności ogranicza rozwój naukowy habilitanta. Pojawiają się komentarze, że „jednotematyczny cykl publikacji jest ograniczający i promujący monotematycznych autorów o wąskim zakresie zainteresowań".

Wymóg jednotematyczności powoduje bowiem, że habilitant musi „z góry" zaplanować swoją ścieżką naukową, co może okazać się czynnikiem hamującym innowacyjne spojrzenie badawcze. Według respondentów cykl powinien ukazywać rozwój teoretyczny i metodologiczny w wybranym kierunku badawczym. Proponują zatem, by cykliczność zastąpić kryterium widocznego postępu naukowego.

Wątpliwości budzi również liczba publikacji przedstawianych jako osiągnięcie naukowe. Pojawiają się skrajne opinie. Niektórzy uważają, że osiągnięcie naukowe może sprowadzić się do nawet jednej bardzo dobrej, przełomowej publikacji. Ale pojawiają się również opinie, że ocenie poddany powinien zostać cały dorobek habilitanta, a nie tylko publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego. Kontrowersyjnym zagadnieniem jest także rodzaj autorstwa publikacji. Pojawiają się głosy, że co najmniej jedna publikacja powinna być samodzielną

publikacją habilitanta (jeden autor), bądź przynajmniej w jednej publikacji habilitant powinien występować jako pierwszy autor lub tzw. autor korespondencyjny.

„Docenić a nie traktować dogmatycznie" – obiektywne kryteria i subiektywne oceny recenzenta

Respondenci uważają, że wszystkie uczelnie w kraju powinny stosować jednakowe wymagania dotyczące habilitacji w danej dziedzinie naukowej. Zapewni to obiektywność oceny. Bardziej problematyczna staje się restrykcyjność przestrzegania kryteriów oceny. Respondenci podkreślają, że „bardziej istotna jest indywidualność intelektualna naukowca niż administracyjne wymogi" oraz, że „powinno się ograniczyć do minimum wymagania formalne, jeśli nie chce się wyeliminować ludzi naprawdę zainteresowanych nauką kosztem tych zainteresowanych tylko zdobyciem stopnia". Według przedstawicieli tej grupy respondentów kryteria trzeba traktować w sposób zindywidualizowany, odnosząc je do kontekstu osoby i badań. Z drugiej strony pojawiają się opinie, że powinien obowiązywać „wymóg odpowiedniej wartości indeksu Hirscha i IF dla prac wchodzących w zakres habilitacji, np. sumaryczny IF =20, H= 8-10".

Respondenci zwracają również uwagę na problem często zmieniającej się punktacji czasopism i wydłużający się czas oczekiwania na pojawienie się publikacji. Jak zauważa jeden z ankietowanych: „Przy aktualnym czasie cyklu wydawniczego w renomowanych czasopismach, 8 lat na zebranie cyklu publikacji to za mało". Sytuacja taka w konsekwencji prowadzi do niższego poziomu cytowalności prac i tym samym niższego poziomu indeksu Hirscha.

Według ankietowanych dobór recenzentów osiągnięcia naukowego habilitantów powinien być bardziej przemyślany i uzasadniony. Respondenci zauważają, że „przed kandydatami na doktora habilitowanego stawia się wymagania, których nie spełnia 50% osób, które taki tytuł mają". Taka sytuacja rodzi wśród habilitantów poczucie dużej niesprawiedliwości. Proponowane przez respondentów rozwiązania obejmują także:

- **Zlikwidowanie konieczności pozyskiwania oświadczeń od współautorów dotyczących wkładu w powstawanie prac** (w tym określenia udziału procentowego). Respondenci zwracają uwagę, że „podczas wspólnego rozwiązywania problemów trudno jest myśleć o dokładnym rozgraniczeniu, kto czego dokonał". Propozycja ta argumentowana jest również zdarzającymi się konfliktami ze współautorami i trudnością pozyskiwania oświadczeń od osób, z którymi utraciło się kontakt lub są spoza środowiska akademickiego. Ankietowani zauważają także pojawiający się problem konieczności dopisywania jako współautorów prac kierowników jednostek, w których są zatrudnieni.

- **Uwzględnienie w większym stopniu w ocenie dorobku habilitanta działalności dydaktycznej**. Według respondentów większe znaczenie dla oceny dorobku habilitanta powinno mieć pełnienie funkcji promotora/opiekuna prac licencjackich, inżynierskich i magisterskich.

- **Uwzględnienie w większym stopniu w ocenie dorobku habilitanta współpracy z polskim przemysłem i tworzenie rzeczywistych rozwiązań technicznych**, wypracowanych przez naukowców uczelni technicznych.

Analiza wypowiedzi respondentów wskazuje na istnienie wielu kontrowersji wokół tematu nowej procedury habilitacyjnej i potrzebę dalszych dyskusji na forum akademickim. Ankietowani negatywnie oceniają brak jednomyślności w interpretacji tak podstawowych pojęć, jak osiągnięcie naukowe czy jednotematyczność cyklu publikacji. Niepokoi ich także niejasność i dowolność stosowania kryteriów oceny dorobku habilitantów.

Wyniki ankiety jednoznacznie wskazują, że potrzebne jest większe rozpowszechnienie informacji na temat procedury habilitacyjnej zgodnej z obowiązującymi obecnie przepisami. Wśród pracowników naukowych brak jest rzetelnej wiedzy dotyczącej nowej procedury habilitacyjnej, co w konsekwencji prowadzić może do sytuacji niekorzystnych dla habilitanta. Pytania dotyczące postępowania habilitacyjnego zgłaszają przede wszystkim osoby planujące rozpocząć procedurę habilitacyjną w najbliższym czasie, lepsza znajomość procedur powinna jednak mieć miejsce w całym środowisku akademickim.

Analiza danych

Na podstawie analizy wyników ankiety (rys. 1) można stwierdzić, że największe poparcie nowy tryb habilitacji ma wśród osób będących w trakcie postpowania habilitacyjnego. Zapewne wynika to z faktu, że habilitanci musieli dokładnie zapoznać się z nową procedurą i łatwiej im porównać wymagania stawiane habilitantom. Zdecydowanymi przeciwnikami nowego trybu habilitacji są ankietowani posiadający habilitację lub osoby, których tryb przyznawania habilitacji nie dotyczy – ponad 20% głosów w każdej z tych grup. Tylko 7% osób będących w trakcie postępowania habilitacyjnego wyraziło zdecydowany sprzeciw wobec nowej procedury.

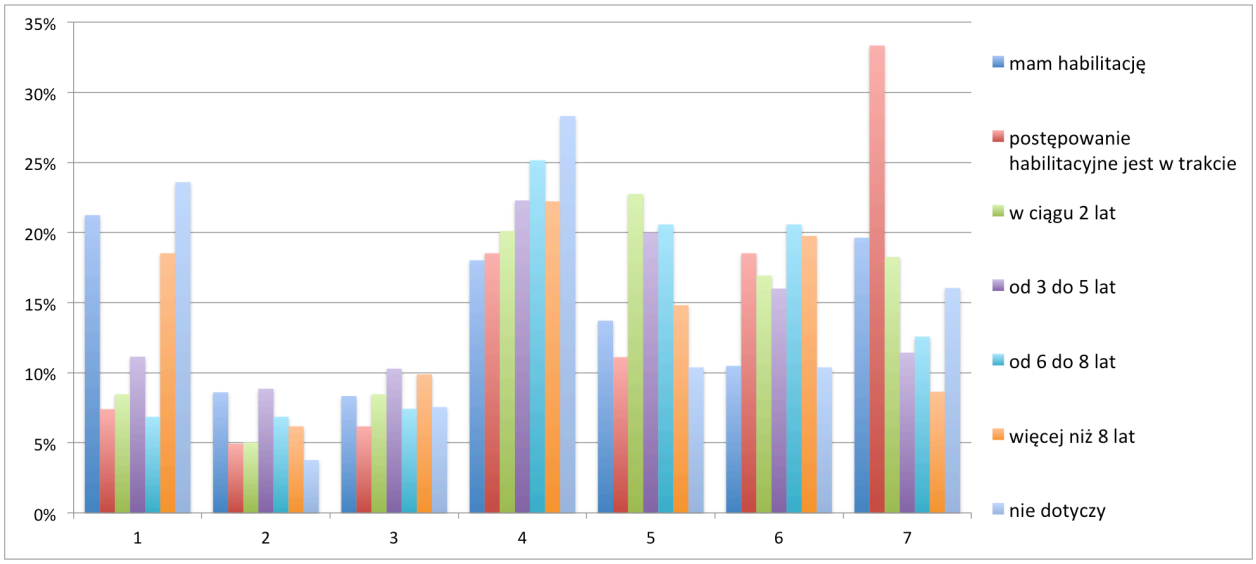

Rys. 1. Jak oceniasz nowy tryb habilitacji (1 – jest zdecydowanie gorszy niż stary, 7 – jest zdecydowanie lepszy niż stary)

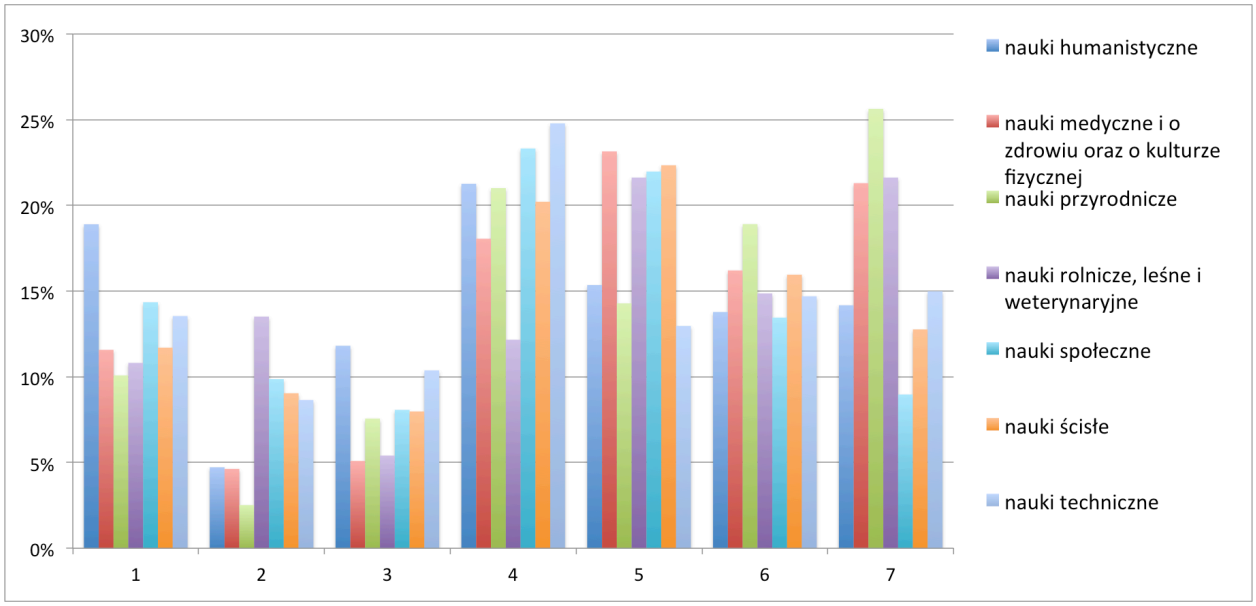

Rys. 2. Jak oceniasz nowy tryb habilitacji (1 – jest zdecydowanie gorszy niż stary, 7 – jest zdecydowanie lepszy niż stary)

Uwzględniając podział na dziedziny nauki (rys. 2), 19% przedstawicieli nauk humanistycznych jest zdecydowanie przeciw nowemu trybowi habilitacji. Największe zdecydowane poparcie deklarują przedstawiciele nauk przyrodniczych (ponad 25%), ponad 20% poparcie deklarują przedstawiciele nauk medycznych i o zdrowiu oraz o kulturze fizycznej, jak również nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych. Zapewne wynika to ze specyfiki prowadzonych prac badawczych. Przedstawiciele nauk humanistycznych i społecznych częściej publikują wyniki swoich badań w formie książkowej. Szybki postęp nauki w dziedzinach medycznych, ścisłych

i przyrodniczych zmusza autorów badań do szybkiego publikowania wyników, dlatego łatwiej im przedstawić osiągnięcie habilitacyjne jako cykl artykułów powiązanych tematycznie.

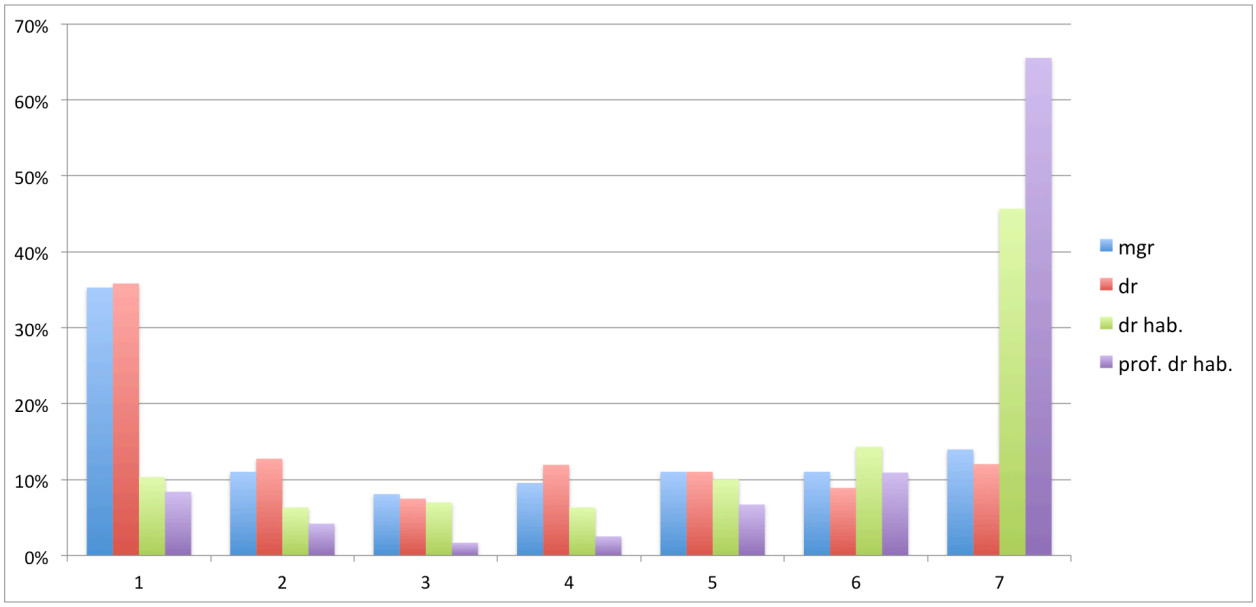

Rys. 3. Czy Twoim zdaniem stopień doktora habilitowanego jest potrzebny? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

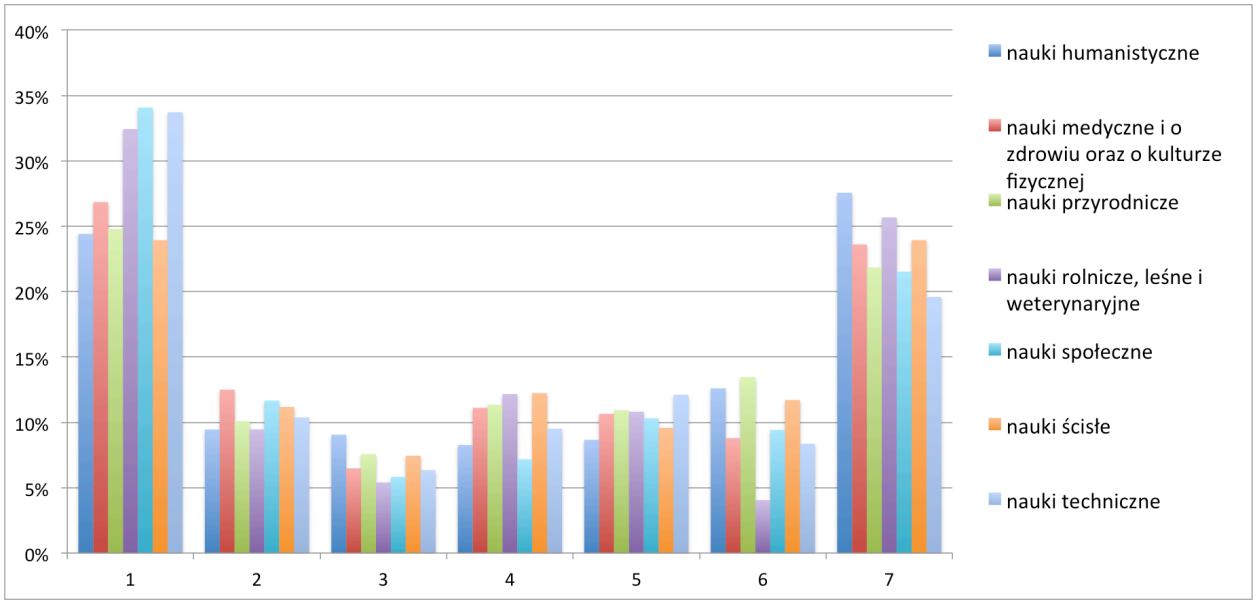

Rys. 4. Czy Twoim zdaniem stopień doktora habilitowanego jest potrzebny? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

Największe poparcie związane z utrzymaniem stopnia doktora habilitowanego (rys. 3.) jest w grupie ankietowanych posiadających tytuł profesora (ponad 60% tej grupy jest za utrzymaniem habilitacji). Natomiast tylko 45% osoby ze stopniem doktora habilitowanego zdecydowanie popiera habilitację. Zdecydowanie za zniesieniem habilitacji jest tylko 9% osób

posiadających habilitację. Natomiast osoby nie posiadając stopnia doktora habilitowanego w większości uważają, że habilitacja nie jest potrzebna. Uwzględniając podział na dziedziny nauki (rys. 4.) zdecydowanymi zwolennikami zniesienia habilitacji są przedstawiciele nauk humanistycznych, technicznych oraz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych ponad 30% głosów ankietowanych z tych grup. Około jedna czwarta ankietowanych przedstawicieli innych dziedzin nauki również jest za zaniesieniem habilitacji.

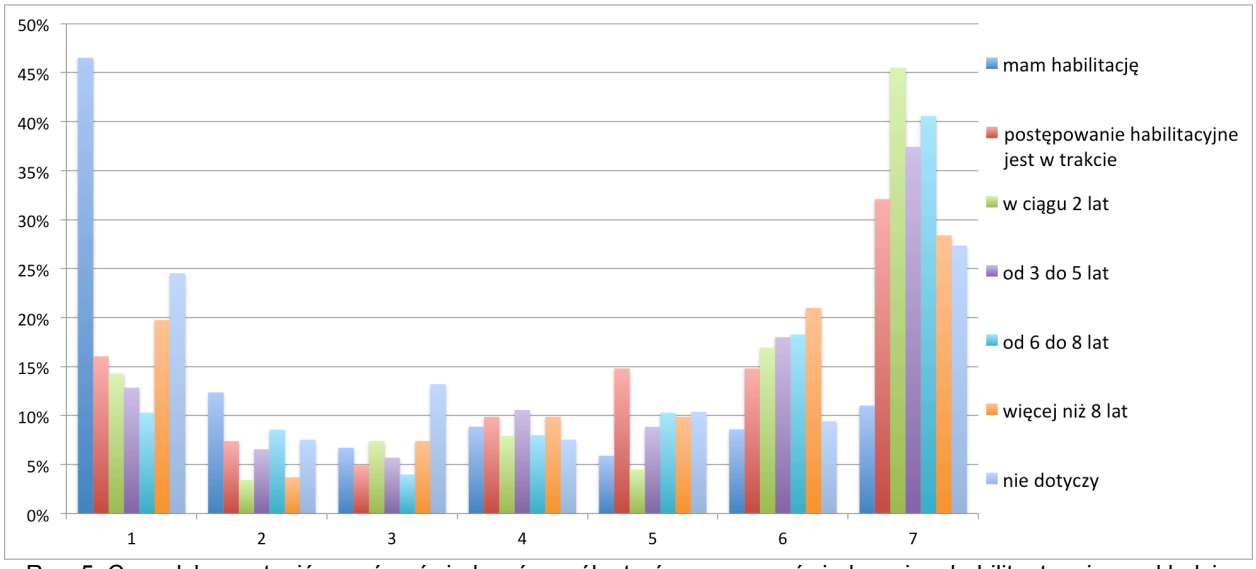

Rys. 5. Czy gdyby zastąpić wymóg oświadczeń współautorów, samym oświadczeniem habilitanta o jego wkładzie w prace zbiorowe, to takie rozwiązanie byłoby (1 – zdecydowanie niewystarczające, 7 – zdecydowanie wystarczające)

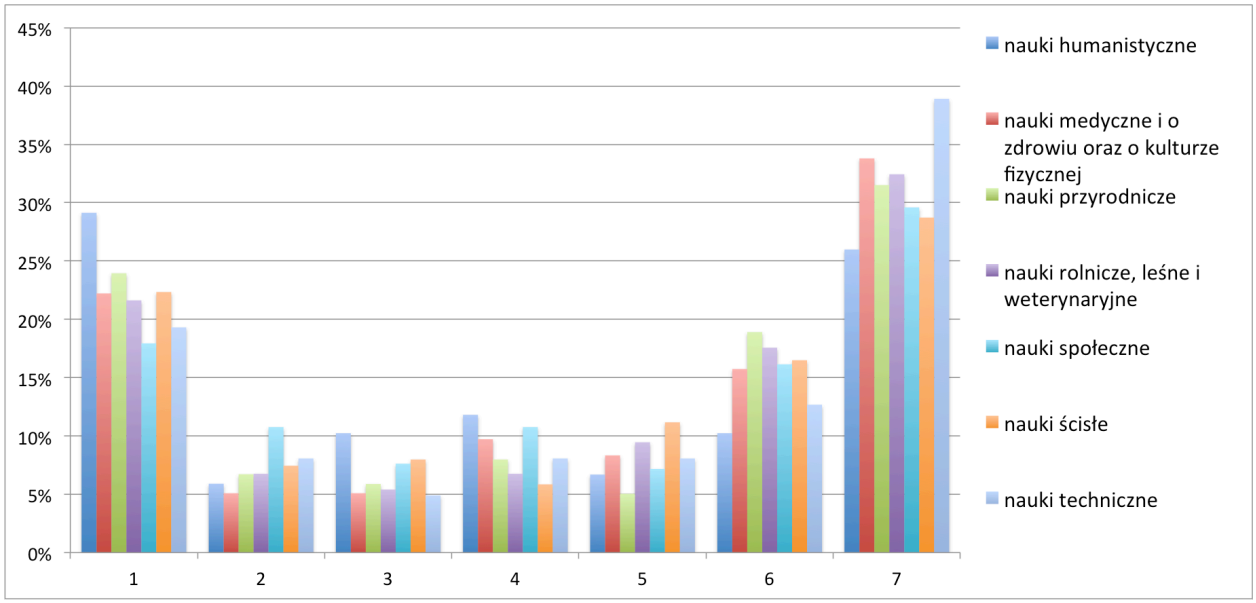

Rys. 6. Czy gdyby zastąpić wymóg oświadczeń współautorów, samym oświadczeniem habilitanta o jego wkładzie w prace zbiorowe, to takie rozwiązanie byłoby (1 – zdecydowanie niewystarczające, 7 – zdecydowanie wystarczające)

Z ankiety wynika, że osoby w trakcie postępowania habilitacyjnego oraz bezpośrednio przed wszczęciem procedury habilitacyjnej wolałyby, żeby ograniczyć liczbę oświadczeń jakie musi składać habilitant (rys. 5). Osoby z tej grupy wolałby zastąpić oświadczenia współautorów publikacji o indywidualnym wkładzie pracy oświadczeniem habilitanta o wkładzie w prace zbiorowe. Zdecydowanymi przeciwnikami tego rozwiązania są osoby posiadające habilitację oraz osoby, których ten problem nie dotyczy. Może to wynikać z faktu, że w poprzednim trybie przyznawania habilitacji takie oświadczenia nie były potrzebne, a osoby posiadające habilitację nie zdają sobie sprawy ile oświadczeń należy przygotować i jaką muszą mieć formę. Uwzględniając podział na dziedziny nauki (rys. 6) najwięcej zwolenników ograniczenia liczby oświadczeń jest wśród osób reprezentujących nauki techniczne, medyczne i o zdrowiu oraz o kulturze fizycznej, rolnicze, leśne i weterynaryjne oraz przyrodnicze. Najwięcej zdecydowanych zwolenników zachowania oświadczeń współautorów publikacji o indywidualnym wkładzie pracy jest wśród przedstawicieli nauk humanistycznych. Może to wynikać ze specyfiki prowadzonych badań oraz liczby współautorów publikacji. W przypadku prac naukowych w naukach humanistycznych wiele publikacji jest jednoautorskich, natomiast w przypadku np. nauk technicznych wiele badań prowadzonych jest w dużych zespołach interdyscyplinarnych, a publikacje naukowe posiadają od kilku do nawet kilkudziesięciu autorów. Prace wieloautorskie powodują przede wszystkim problemy natury technicznej związane z zebraniem oświadczeń wszystkich autorów.

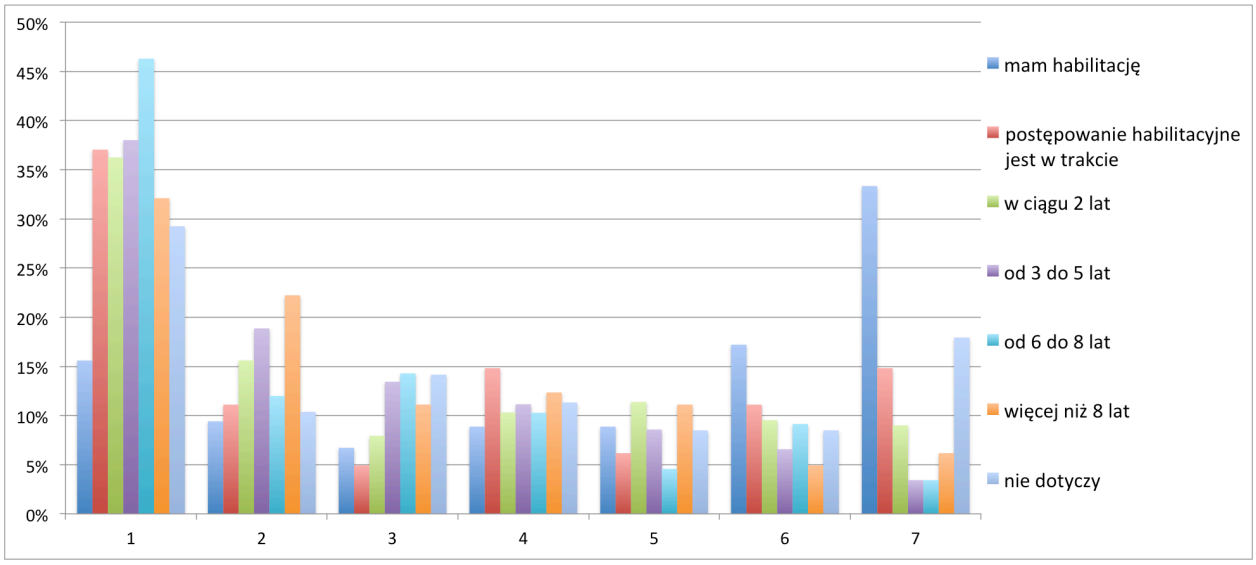

Rys. 7. Obecnie, gdy osiągnięciem habilitacyjnym jest cykl publikacji, musi on być jednotematyczny. Wymóg ten jest Twoim zdaniem (1 – zdecydowanie zbędny, 7 – zdecydowanie konieczny)

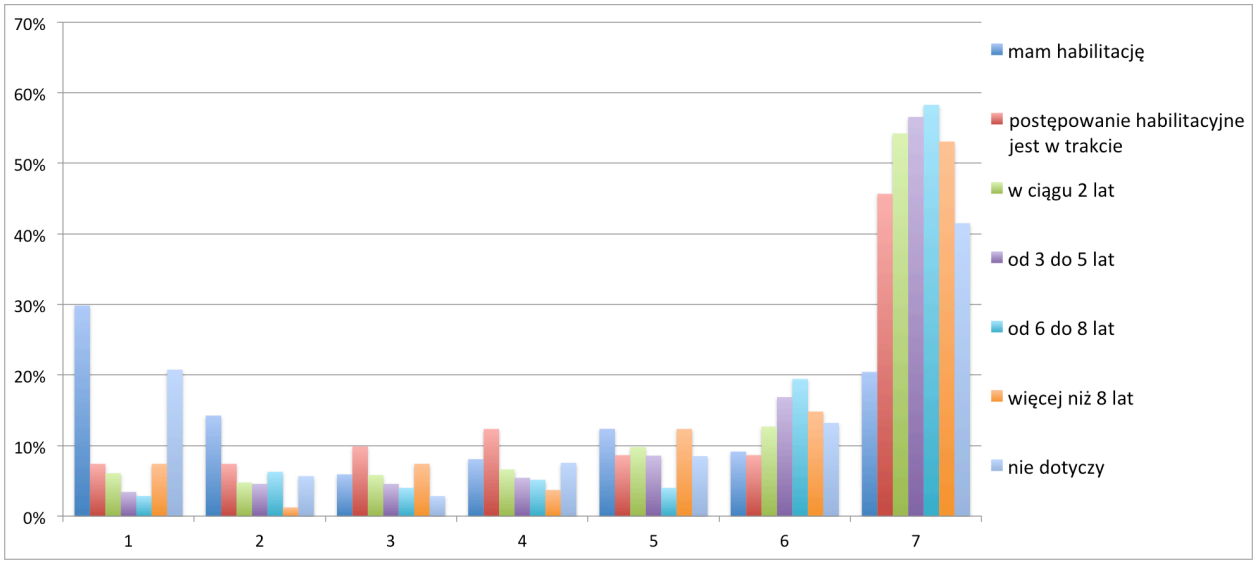

Rys. 8. Zastąpienie wymogu jednotematyczności wymogiem, aby publikacje były jedynie we właściwej dyscyplinie naukowej (1 – zdecydowanie niewystarczające, 7 – zdecydowanie wystarczające)

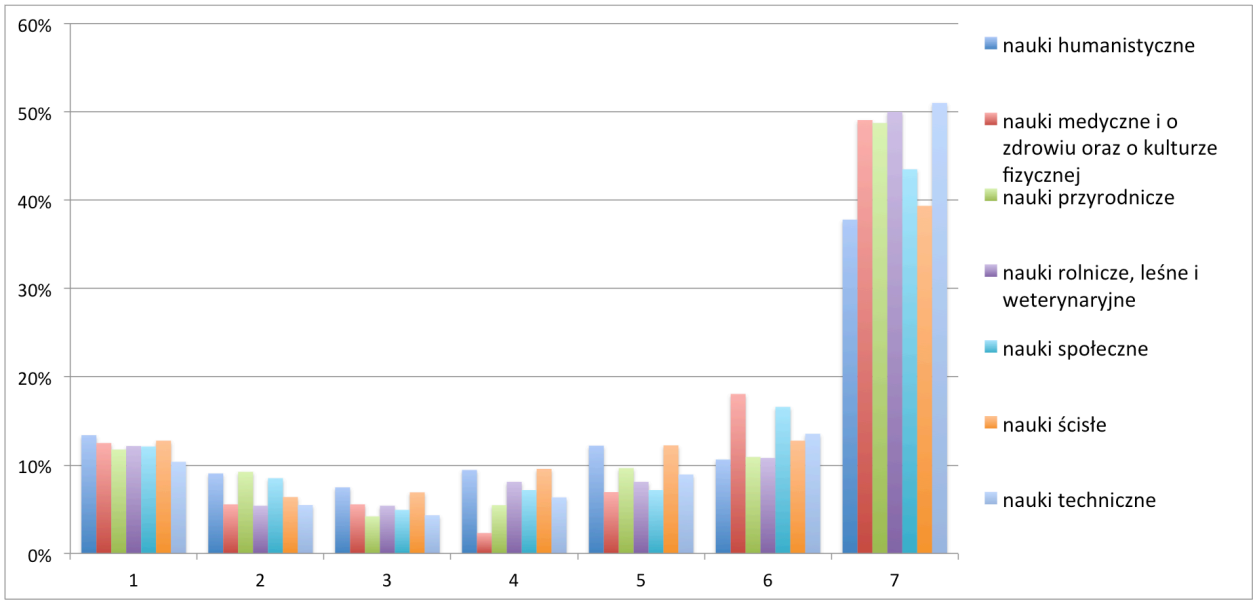

Rys. 9. Zastąpienie wymogu jednotematyczności wymogiem, aby publikacje były jedynie we właściwej dyscyplinie naukowej (1 – zdecydowanie niewystarczające, 7 – zdecydowanie wystarczające)

Ankietowani posiadający habilitację zapytani o cykl publikacji będący osiągnieciem habilitacyjnym byli zdecydowanie zwolennikami (rys. 7), że powinien to być jednotematyczny cykl publikacji. Natomiast zdecydowana większość osób przed habilitacją bez względu na dyscyplinę naukową była zwolennikami aby wymóg jednotematyczności zastąpić publikacjami we właściwej dyscyplinie naukowej (rys. 8. i 9.) . Może to wynikać z faktu, że osoby posiadające habilitację przygotowywały rozprawy habilitacyjne w formie książkowej. Obecnie wielu naukowców prowadzi badania interdyscyplinarne i trudno jest im opublikować kilka jednotematycznych artykułów o wysokim poziomie naukowym.

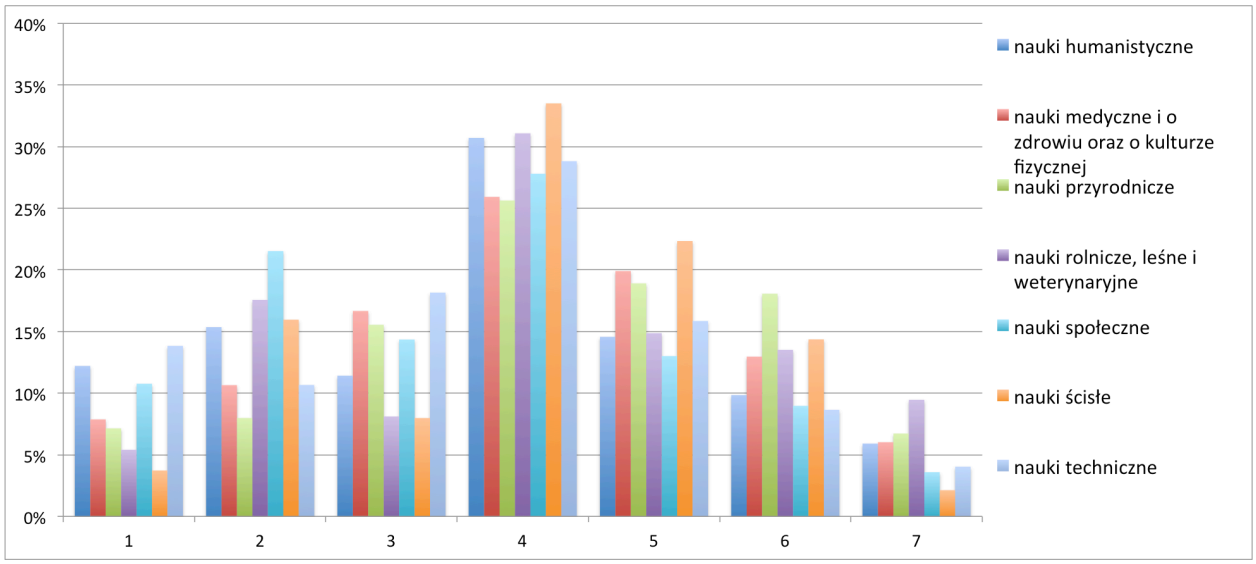

Rys.10. Czy informacja na stronie internetowej CK w sposób klarowny i przystępny prezentuje sposób przygotowania wniosku oraz przebieg postępowania habilitacyjnego? (1 – zdecydowanie nie, 7 - zdecydowanie tak)

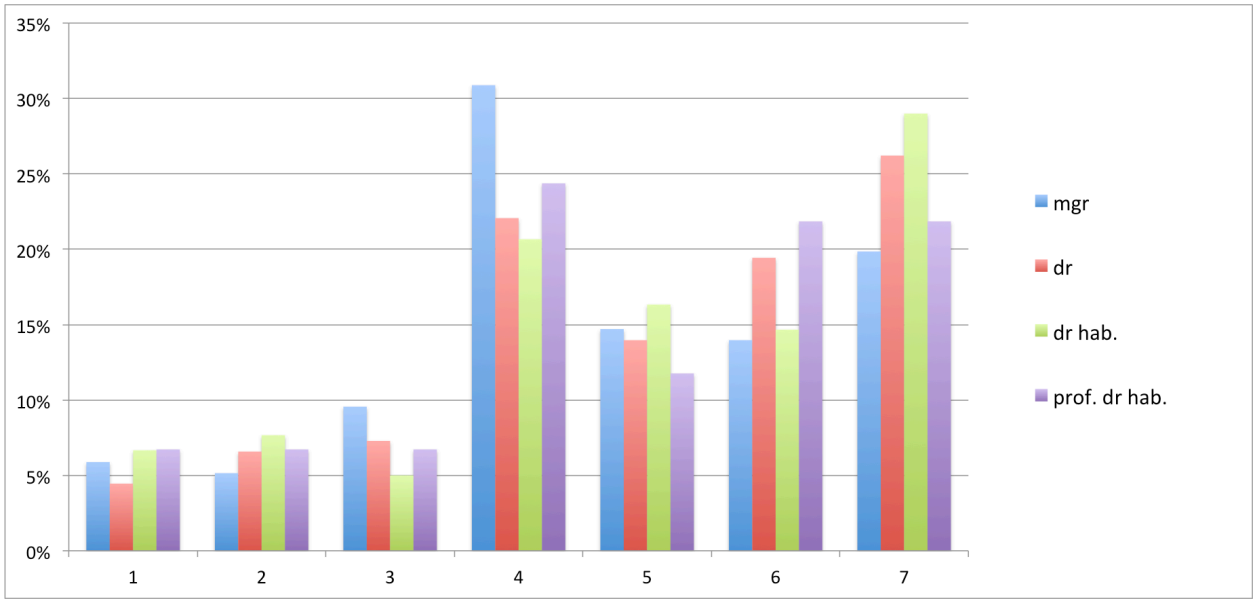

Rys. 11. Czy strona internetowa CK zawierająca dane o toczących się postępowaniach wymaga rozbudowy (sortowanie według dat; opis załączanych dokumentów)? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

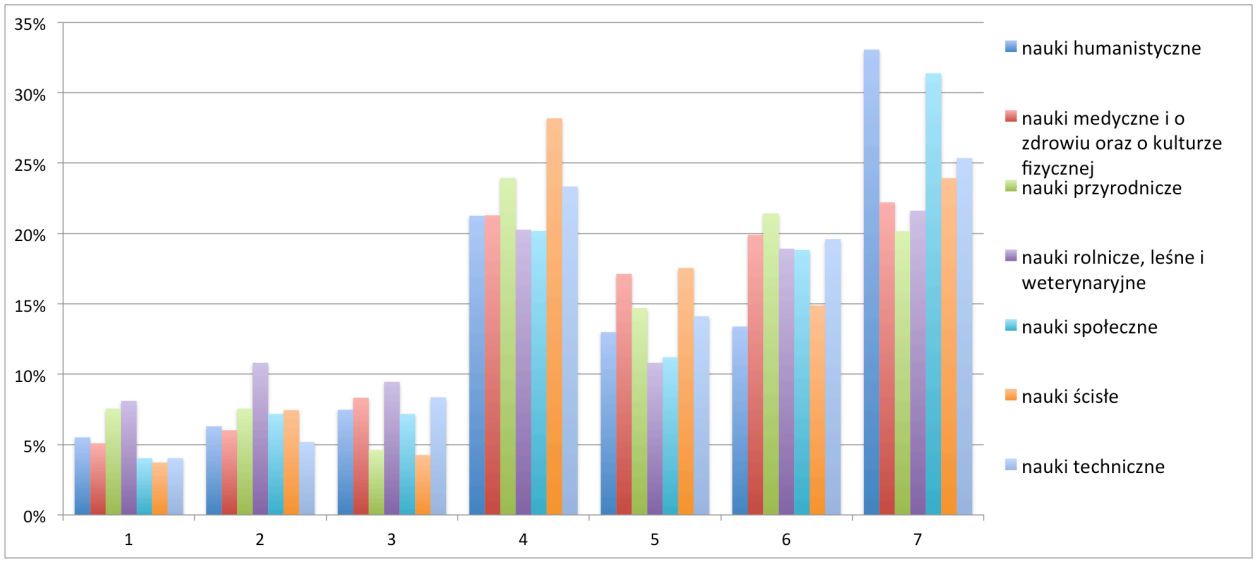

Rys. 12. Czy strona internetowa CK zawierająca dane o toczących się postępowaniach wymaga rozbudowy (sortowanie według dat; opis załączanych dokumentów)? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

Dla wszystkich grup biorących udział w ankiecie sposób przygotowania wniosku habilitacyjnego oraz danych dotyczących habilitacji przedstawiany na stronie internetowej CK nie jest jednoznaczny (rys.10). Połowa ankietowanych stwierdziła, że miała problemy ze znalezieniem potrzebnych im informacji. Zdecydowana większość ankietowanych zarówno osoby bez habilitacji jak również samodzielni pracownicy naukowi stwierdziła, że strona CK wymaga rozbudowy o opis załączonych dokumentów oraz narzędzia ułatwiające wyszukiwani i sortowanie informacji (rys. 11). Najwięcej zwolenników tego typu modyfikacji strony CK było wśród przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych ponad 30% ankietowanych z tych grup (rys. 12).

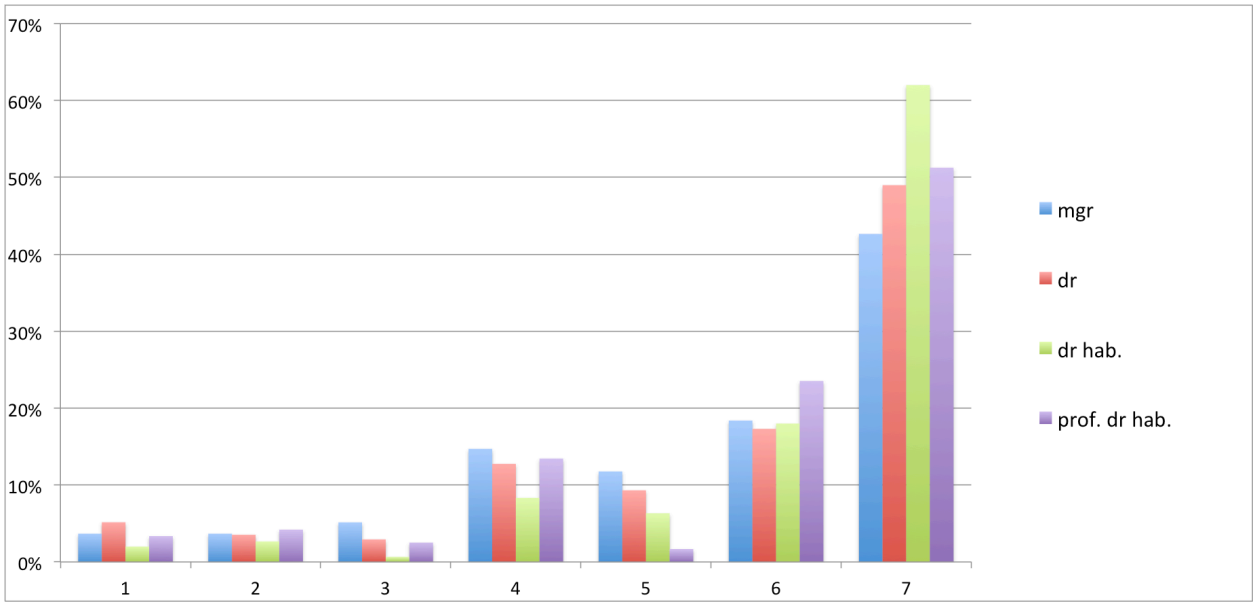

Rys. 13. Czy na prośbę habilitanta CK powinna publikować treść odwołania od decyzji na swojej stronie oraz decyzję końcową? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

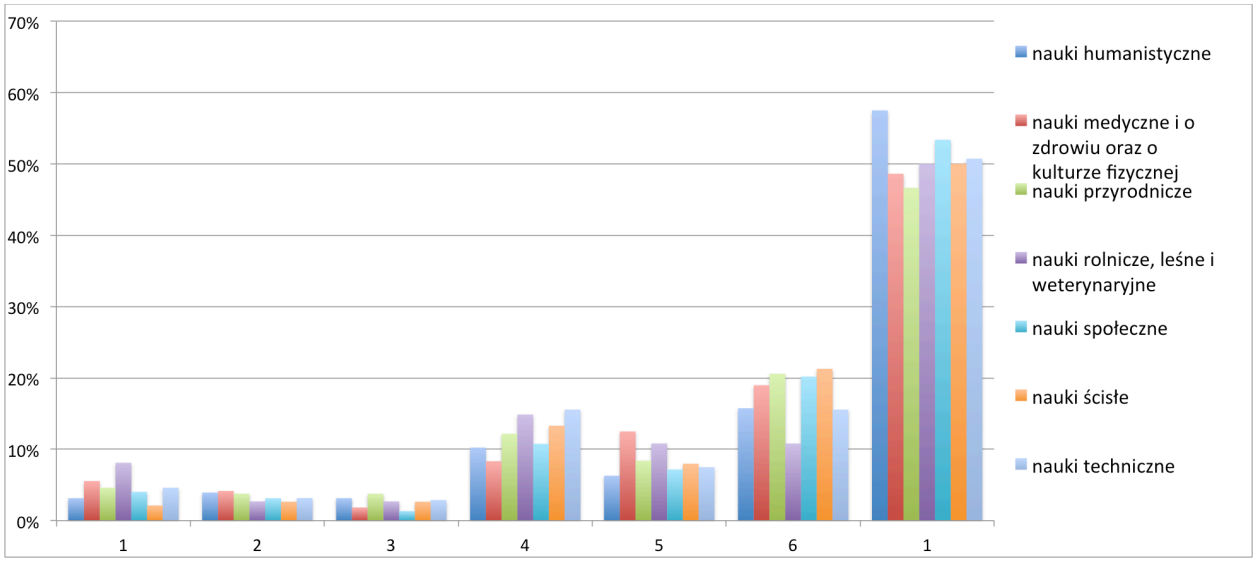

Rys. 14. Czy na prośbę habilitanta CK powinna publikować treść odwołania od decyzji na swojej stronie oraz decyzję końcową? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

Przedstawicieli wszystkich grup biorący udział w ankiecie, nie zależnie od stopnia i tytułu naukowego oraz dziedziny nauki, którą reprezentuję byli zwolennikami, żeby na prośbę habilitanta CK powinna publikować na swoje stronie treść odwołania od decyzji oraz decyzję końcową (rys. 13 i 14).

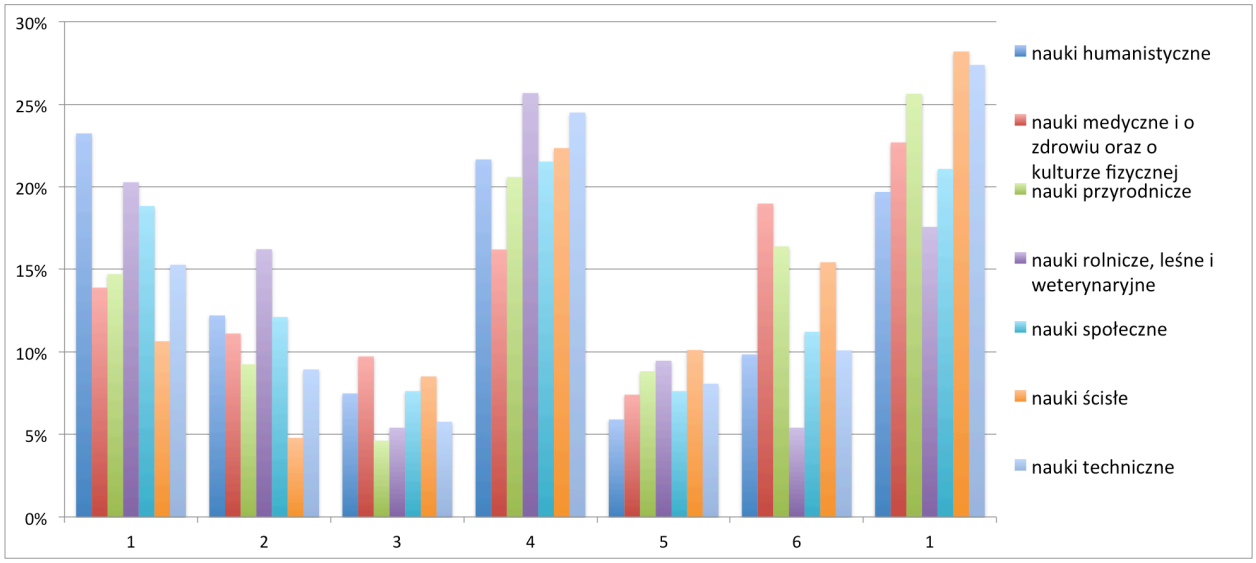

Rys. 15. Habilitant dołącza do wniosku także dokumenty w języku angielskim. Czy one też powinny być publikowane? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

Większość ankietowanych uważa, że dokumenty w języku angielskim dołączone do wniosku habilitacyjnego powinny być publikowane na stronie CK. Zdecydowanymi zwolennikami tego rozwiązania są przedstawiciele nauk ścisłych, technicznych i przyrodniczych (rys. 15).

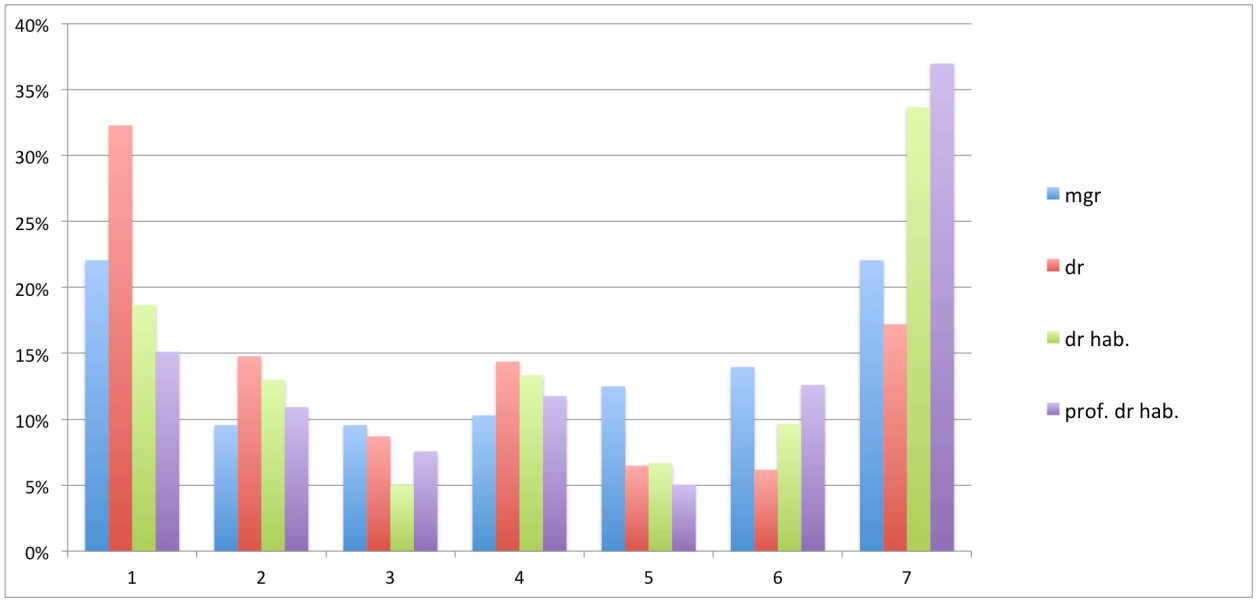

Rys. 16. Habilitant ma obowiązek przedstawić wraz z wnioskiem oświadczenia współautorów o ich wkładzie pracy w powstanie artykułu/monografii/dzieła. Czy takie oświadczenia też powinny być publikowane na stronach CK? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

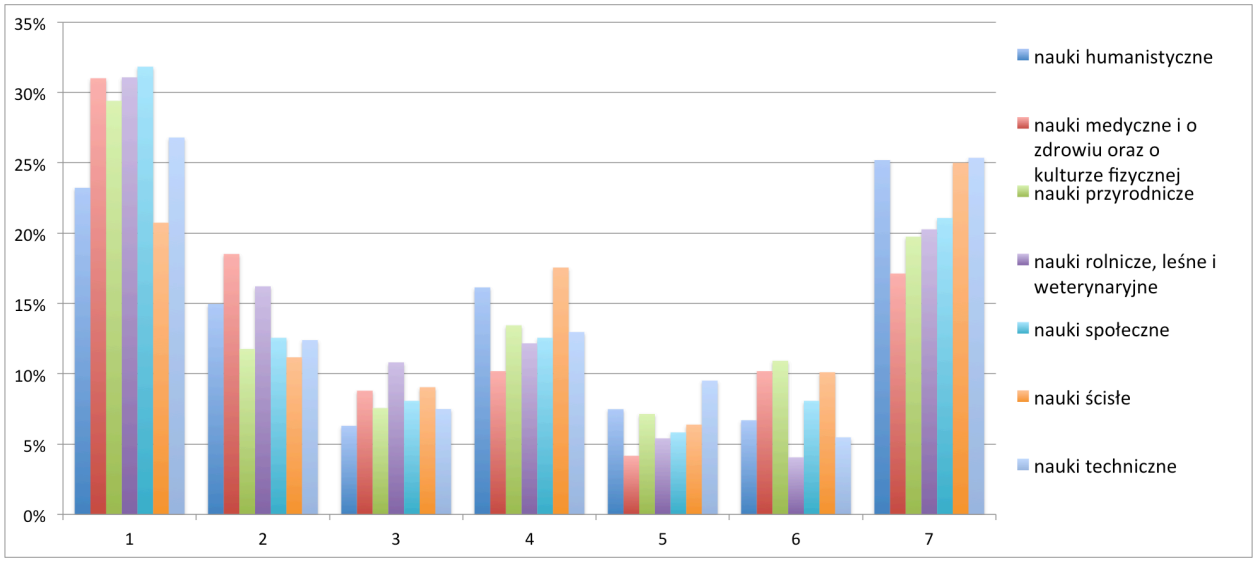

Rys. 17. Habilitant ma obowiązek przedstawić wraz z wnioskiem oświadczenia współautorów o ich wkładzie pracy w powstanie artykułu/monografii/dzieła. Czy takie oświadczenia też powinny być publikowane na stronach CK? (1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak)

Habilitant ma obowiązek przedstawić wraz z wnioskiem oświadczenia współautorów o ich wkładzie pracy w powstawanie artykułu/monografii/dzieła. Samodzielni pracownicy naukowi w większości uważają, że takie oświadczenia powinny być publikowane na stronie CK (rys. 16). Najwięcej zwolenników tego rozwiązania jest wśród przedstawicieli nauk humanistycznych, ścisłych i technicznych (rys.17).

Ankietowani, którzy nie mają stopnia doktora habilitowanego są przeciwni publikacji oświadczeń (rys. 15). Uwzględniając podział na dziedziny nauki, ponad jedna trzecia przedstawicieli nauk medycznych i o zdrowiu oraz kulturze fizycznej; rolniczych, leśnych i weterynaryjnych jak również nauk społecznych nie widzi potrzeby żeby tego typu oświadczenia umieszczać na stronie CK (rys. 16).

Podsumowanie

Opinie w środowisku naukowym na temat nowej procedury przeprowadzania postępowania habilitacyjnego są podzielone i zależą od stopni i tytułów, które posiadają ankietowani. Ze względu na różnice w sposobie prowadzenia badań oraz ich publikacji można również zauważyć odmienne opinie przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych. Należy jednak podkreślić, że osoby będące przed i w trakcie procedury habilitacyjnej są zwolennikami nowej procedury.

rada młodych naukowców

Formularz ankiety

Rada Młodych Naukowców rozpoczyna konsultacje ze środowiskiem naukowców na temat nowego postępowania habilitacyjnego. Chcemy poznać Państwa opinie oraz zachęcić do zaproponowania nowych rozwiązań, które usprawniłyby postępowanie.

Płeć
- Kobieta
- Mężczyzna

Rok urodzenia

Kraj zatrudnienia
- Polska
- Inne:

Miejsce zatrudnienia
- uczelnia publiczna
- uczelnia niepubliczna
- jednostka naukowa PAN
- instytut badawczy
- przedsiębiorstwo
- inne

Czy jednostka, w której pracujesz ma uprawnienia habilitacyjne?
- tak
- nie
- nie dotyczy

Kiedy planujesz złożyć wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego?
- mam habilitację
- postępowanie habilitacyjne jest w trakcie
- w ciągu 2 lat
- od 3 do 5 lat
- od 6 do 8 lat
- więcej niż 8 lat
- nie dotyczy

Stopień/tytuł naukowy
- mgr
- dr

- dr hab.
- prof. dr hab.

Ile lat temu obroniłaś/obroniłeś doktorat?

- 0-3
- 4-8
- 8+
- nie dotyczy

Obszar zainteresowań naukowych:

- nauki humanistyczne
- nauki społeczne
- nauki ścisłe
- nauki przyrodnicze
- nauki techniczne
- nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne
- nauki medyczne i o zdrowiu oraz o kulturze fizycznej
- sztuka

Ocena postępowania habilitacyjnego

1. Czy Twoim zdaniem stopień doktora habilitowanego jest potrzebny?

zdecydowania nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

2. Jak oceniasz nowy tryb habilitacji?

jest zdecydowanie gorszy niż stary 1 2 3 4 5 6 7 jest zdecydowanie lepszy niż stary

3. W przypadku prac zbiorowych habilitant musi dostarczyć oświadczenia współautorów o indywidualnym wkładzie. Wymóg ten jest Twoim zdaniem:*
Wymagane

zdecydowanie zbędny 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie konieczny

4. Czy gdyby zastąpić wymóg oświadczeń współautorów, samym oświadczeniem habilitanta o jego wkładzie w prace zbiorowe, to takie rozwiązanie byłoby:

zdecydowanie niewystarczające 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie wystarczające

5. Obecnie, gdy osiągnięciem habilitacyjnym jest cykl publikacji, musi on być jednotematyczny. Wymóg ten jest Twoim zdaniem:

zdecydowanie zbędny 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie konieczny

6. Czy gdyby zastąpić wymóg jednotematyczności wymogiem, aby publikacje były jedynie we właściwej dyscyplinie naukowej, to takie rozwiązanie byłoby:

zdecydowanie niewystarczające 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie wystarczające

Inne propozycje dot. cyklu publikacji:

7. Czy jesteś za doprecyzowaniem minimalnych wymagań stawianych habilitantowi? Jeśli tak, to w jaki sposób?

8. Jak oceniasz przystępność prezentacji danych dotyczących postępowania habilitacyjnego na stronie internetowej CK. Czy informacje których poszukiwałeś(-aś) łatwo znaleźć?

zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

9. Czy informacja na stronie internetowej CK w sposób klarowny i przystępny prezentuje sposób przygotowania wniosku oraz przebieg postępowania habilitacyjnego?

zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

10. Czy strona internetowa CK zawierająca dane o toczących się postępowaniach wymaga rozbudowy (sortowanie według dat; opis załączanych dokumentów)?

zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

11. Czy na prośbę habilitanta CK powinna publikować treść odwołania od decyzji na swojej stronie oraz decyzję końcową?

zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

12. Habilitant dołącza do wniosku także dokumenty w języku angielskim. Czy one też powinny być publikowane?

zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

13. Habilitant ma obowiązek przedstawić wraz z wnioskiem oświadczenia współautorów o ich wkładzie pracy w powstanie artykułu/monografii/dzieła. Czy takie oświadczenia też powinny być publikowane na stronach CK?

zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 6 7 zdecydowanie tak

14. Inne propozycje zmian w postępowaniu habilitacyjnym:

Uwagi dotyczące ankiety: